

Nulmeting sport in Brabant: deelonderzoek netwerkvorming

Jolijn Krijger en Ankie Joos

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Achtergrond	3
1.2. Onderzoeksvragen.....	4
1.2.1. Initieel.....	4
1.2.2. Definitief	4
1.3. Definitie sportnetwerk	5
1.4. Methodologie	5
1.4.1. Online enquête	5
1.4.2. Interviews	6
2. Resultaten	7
2.1. Kwantitatieve analyse sportnetwerken in Brabant.....	7
2.1.1. Achtergrondgegevens respondenten.....	7
2.1.2. Aantal en type netwerken.....	8
2.1.3. Aantal organisaties in netwerken	9
2.1.4. Sectoren in netwerken	10
2.1.5. Geografisch niveau van samenwerking	11
2.1.6. Samenwerkingsvorm en –doel.....	11
2.1.7. Type netwerk.....	13
2.1.8. Netwerken in relatie tot Sportplan Brabant 2016	13
2.2. Kwalitatieve analyse sportnetwerken in Brabant	15
2.2.1. Motivatie van organisaties om samen te werken	15
2.2.2. Succesfactoren en knelpunten huidige werkwijze	15
2.2.3. De provincie in sportnetwerken in Brabant	17
3. Conclusies en aanbevelingen	19
3.1. Provinciaal kader	19
3.2. Onderzoeksvragen.....	19
3.2.1. Huidige netwerken in de Noord-Brabantse sportsector	19
3.2.2. Concrete projecten en/of producten die voorkomen uit de netwerken	20
3.2.3. Lessen uit de huidige samenwerkingspraktijk.....	21
3.2.4. Nog betrekken bij bestaande netwerken.....	22
Bijlage 1: Vragenlijst	24
Bijlage 2: Itemlijst face-to-face interviews	28
Bijlage 3: Netwerken in de Brabantse sportsector	29
Bijlage 4: Organisaties die men graag nog in netwerk wil betrekken.....	31
Bijlage 5: Projecten en producten, voortgekomen uit sportnetwerken.....	32

1. Inleiding

1.1. Achtergrond

De provincie Noord-Brabant wil anno 2012 een stand van zaken opmaken met betrekking tot de pijlers uit het Sportplan Brabant 2016. Hiervoor ontwikkelde het Mulier Instituut samen met een aantal Brabantse partners onderzoeksinstrumentarium. Het integrale projectplan is beschreven in 'Instrumentarium nulmeting Sportplan Noord-Brabant 2016'¹ Deze rapportage heeft betrekking op deelonderzoek B4: Onderzoek bezoekers Brabantse netwerkbijeenkomsten sport.

In het Statenvoorstel PS 52/11 A wordt met betrekking tot actielijn 5: Sportnetwerken aangegeven dat de provincie 1-2 keer per jaar een brede netwerkbijeenkomst organiseert rondom het thema sport. Gewenste uitkomst van deze bijeenkomsten is dat nieuwe sportnetwerken worden gevormd en bestaande zijn versterkt. Indicatoren die in het integrale projectplan van het Mulier Instituut genoemd worden met betrekking tot netwerkbijeenkomsten zijn:

- a. aantal bijeenkomsten
- b. opkomst bijeenkomsten
- c. waardering bijeenkomsten

Behalve direct bij bezoekers van de Brabantse netwerkbijeenkomsten worden de indicatoren b en c volgens bijlage 1 van het projectvoorstel van het Mulier Instituut ook meegenomen in deelonderzoeken B2 (vereniging Brabantse gemeenten), B3 (Brabantse sportverenigingen) en B5 (Nederlands sportief bedrijfsleven). In deze deelonderzoeken worden behalve deelnemers juist ook niet-deelnemers bereikt en kan aan hen de vraag gesteld worden waarom ze wel/niet naar de bijeenkomst(en) komen en hoe ze deze (ex ante) waarderen.

Indicatoren die niet centraal staan in deelonderzoek B4 maar waarover wel data verzameld kan worden, zijn volgens bijlage 1 van het projectvoorstel van het Mulier Instituut:

1. uitstraling van sportaccommodaties (actielijn 1: accommodaties)
2. waardering evenementen (actielijn 2: evenementen)
3. economische spin-off evenementen (actielijn 2: evenementen)
4. zakelijk platform evenementen (actielijn 2: evenementen)
5. samenwerking binnen sport (actielijn 6: interactie andere domeinen)
6. samenwerking sport en andere sectoren (actielijn 6: interactie andere domeinen)

In deelonderzoek B5 (Nederlands sportief bedrijfsleven) staan deze indicatoren centraal. Mulier Instituut initieert de vraagstelling en operationalisering voor het onderzoek dat zij ontwikkelt en uitzet

---

¹ Hover, P., Cevaal, A., & Poel, H. van der. (maart 2012). Instrumentarium nulmeting Sportplan Noord-Brabant 2016. Utrecht: Mulier Instituut.

in samenwerking met Sport Knowhow XL en Sport & Zaken. De doelgroep van dit onderzoek is landelijk en zal mogelijk voor een deel dezelfde respondenten kennen als deelonderzoek B4. Om dubbelingen te voorkomen en de vragenlijst m.b.t. netwerken zo beknopt mogelijk te kunnen houden, is in overleg met de provincie besloten de indicatoren 1 t/m 6 niet mee te nemen in het deelonderzoek B4 waarop deze deelrapportage betrekking heeft.

1.2 Onderzoeksvragen

1.2.1. Initieel

Aan de indicatoren a t/m c kunnen de volgende onderzoeksvragen gekoppeld worden:

- A. Hoeveel Brabantse netwerkbijeenkomsten sport zijn er in de eerste drie kwartalen van 2012 door de provincie georganiseerd?
- B. Per bijeenkomst: Hoeveel personen hebben aan de bijeenkomst deelgenomen?
- C. Per bijeenkomst: Hoe waarderen bezoekers de bijeenkomst?

Gegevens met betrekking tot het aantal bijeenkomsten en de opkomst (onderzoeksvragen A en B) kunnen door de provincie worden verzameld en gerapporteerd. In hoeverre de provincie per bijeenkomst de waardering van bezoekers wil inventariseren, is op dit moment niet duidelijk. Op advies van Vrijetijdshuis Brabant is besloten de onderzoeksvraag met betrekking tot netwerkvorming niet te richten op individuele bijeenkomsten maar op het aantal en de kracht van sportnetwerken in Noord-Brabant.

1.2.2. Definitief

In het kader van de kandidaatstelling van 2018 Eindhoven|Brabant Culturele Hoofdstad van Europa is in opdracht van de provincie Noord-Brabant een nulmeting uitgevoerd die onder andere een deelonderzoek naar netwerkvorming bevat. Vrijetijdshuis Brabant heeft de in dit onderzoek gehanteerde vraagstelling en methodiek² zo veel als mogelijk gevolgd. Dit maakt het bij vervolgmetingen mogelijk de resultaten van twee grootschalige provinciale programma's (Culturele Hoofdstad en Sportplan Brabant 2016) met elkaar te vergelijken.

De onderzoeksvragen die in deze deelrapportage dan ook centraal staan, zijn:

1. Welke samenwerkingsverbanden zijn er in de Noord-Brabantse sportsector?
2. Leidt de samenwerking tot concrete projecten en/of nieuwe producten?
3. Zo ja, wat zijn voorbeelden daarvan?
4. Hoe verloopt de samenwerking? Wat kan beter? Wat kan anders?
5. Wie wordt gemist in de netwerken?

---

² Beschreven in Bommel, van. M., Long, K. du., Luijten, J., & Richards, G. W. (september 2011). De kandidaatstelling van Brabantstad voor culturele hoofdstad van Europa 2018. Tilburg: het PON. Telefonisch besproken met Marianne van Bommel op 23 augustus 2012.

1.3. Definitie sportnetwerk

Er is sprake van een netwerk als tenminste drie partijen met elkaar samenwerken en er sprake is van continuïteit (samenwerking op langere termijn). Het gaat daarbij om netwerken waarbij organisaties uit de Noord-Brabantse sportsector betrokken zijn. Dat betreft zowel de netwerken waarin sportorganisaties samenwerken met andere sportorganisaties en/of andere sectoren (binnen en buiten Noord-Brabant) als om de wijze waarop Noord-Brabants onderwijs, overheden en bedrijfsleven op sportterrein samenwerken met andere organisaties.

1.4. Methodologie

Om de nulsituatie met betrekking tot Brabantse sportnetwerken in kaart te brengen, werd in dit deelonderzoek – evenals in de nulmeting culturele netwerken – gebruik gemaakt van twee methoden: een online enquête en interviews.

1.4.1. Online enquête

Inhoudelijk is de opzet van de netwerkenvragenlijst voor Culturele Hoofdstad zo veel mogelijk gevolgd. De volledige vragenlijst is terug te vinden in bijlage 1. Deze gaat allereerst in op het aantal netwerken waarbij de respondent betrokken is. Vervolgens wordt voor de belangrijkste netwerken gevraagd naar de volgende onderwerpen:

- ▶ Aantal, type en locatie betrokken organisaties
- ▶ Samenwerkingsvorm
- ▶ Mate waarin het netwerk tot concrete producten/projecten leidt
- ▶ Partijen die nog gemist worden

Over een aantal netwerken wordt door meerdere respondenten gerapporteerd. Het betreft hele grote netwerken zoals Olympisch Netwerk Brabant en CTO Eindhoven waar meer dan 100 organisaties aan gelieerd zijn. Het blijkt dat respondenten eenzelfde netwerk op verschillende manieren ervaren; zij geven over hetzelfde netwerk verschillende antwoorden met betrekking tot bijvoorbeeld het aantal en type betrokken organisaties en producten/projecten waaraan in gezamenlijkheid gewerkt wordt. Omdat in het onderzoek de netwerkervaring van respondenten centraal staat, worden alle antwoorden meegenomen en niet 'ontdubbelt' op het niveau van individuele netwerken.

In totaal zijn 254 personen benaderd voor de online enquête. Om tot dit panel te komen, is gebruik gemaakt van de Brabantse sportalliantie. Deze alliantie kent zes sleutelthema's, te weten:

- ▶ De fitte burger
- ▶ De sportaanbieder
- ▶ Sportomgeving en onderwijs
- ▶ Talentontwikkeling
- ▶ Sportevenementen en economische spin-off
- ▶ Kennis & innovatie

Voor elk van de thema's is een trekker benoemd. Naast de zes trekkers staan drie partijen die een centrale rol vervullen in de alliantie (de provincie, Sportservice Noord-Brabant en NOC-NSF). Aan elk van deze negen actoren is gevraagd personen aan te leveren aan wie de online enquête verstuurd kon worden.

Het panel van 290 personen voor de nulmeting Culturele Hoofdstad is gebaseerd op genodigden en aanwezigen bij de presentatie Artistieke visie 2018Brabant. Om de parallel hiermee te behouden, heeft de provincie bij het aanleveren van haar personen gekeken naar genodigden en aanwezigen bij de presentatie van het Sportplan Brabant 2016.

De uitnodiging voor het invullen van de online enquête is verstuurd op 17 oktober 2012, gevolgd door een herinnering op 25 oktober 2012. Op 6 november is de vragenlijst gesloten. In totaal zijn 97 personen begonnen aan de vragenlijst (38%), waarvan 65 deze volledig hebben ingevuld. Dit is vergelijkbaar met de respons bij de nulmeting Culturele Hoofdstad³.

1.4.2. Interviews

Doel van de interviews is het verkrijgen van aanvullende informatie over de motivatie van organisaties om samen te werken en succesfactoren en knelpunten bij de huidige werkwijze. Hiervoor is tijdens de gesprekken een itemlijst gehanteerd die in bijlage 2 terug te vinden is.

Er zijn 11 personen benaderd voor face-to-face interviews. Het betreft de trekkers en centrale partijen in de Brabantse sportalliantie, een gemeentelijk sportambtenaar en de directeur van een groot Brabants sportbedrijf. In het kader van de nulmeting Culturele Hoofdstad zijn 30 instellingen en sleutelfiguren in het Brabantse culturele veld als casestudies geïnterviewd door Master studenten van Tilburg University.

De interviews in het kader van de nulmeting netwerkvorming sport zijn allen gehouden door onderzoekers van Vrijetijds huis Brabant en hebben plaatsgevonden in oktober en november 2012.

---

³ Verstuurd naar 290 adressen en door 109 personen ingevuld (respons van 38%).

2. Resultaten

2.1. Kwantitatieve analyse sportnetwerken in Brabant

Deze paragraaf beschrijft de resultaten van de online enquête.

2.1.1. Achtergrondgegevens respondenten

Tabel 1 geeft weer bij welk type organisatie de respondent werkzaam is. De meeste respondenten werken bij onderwijsinstellingen en bedrijven/organisaties uit de sector gezondheid & welzijn. In deze sectoren zijn ook de meeste respondenten benaderd. Uit de sectoren cultuur en recreatie & toerisme zijn geen of alleen intermediaire organisaties benaderd. De actoren in de Brabantse sportalliantie hebben deze sectoren op individueel niveau (nog) niet direct op het netvlies als netwerkpartners. Datzelfde geldt in mindere mate voor organisaties gericht op marketing en communicatie.

Tabel 1: Respondenten naar organisatietype

Organisatietype respondenten	Benaderd	Aantal respondenten	% respons binnen type	N=254 % van totale respons
Onderwijsinstellingen	40	19	48	20
Bedrijven/organisaties uit de sector gezondheid & welzijn	50	17	34	18
Sportverenigingen	29	12	41	12
Intermediaire organisaties en koepelorganisaties (bijv. Kamers van Koophandel, BZW, MKB, ontwikkelingsmaatschappijen, etc.)	19	11	58	11
Overheden	21	10	48	10
Overig bedrijfsleven	23	7	30	7
Bijzondere breedte- en gehandicapten sportorganisaties	7	5	71	5
Evenementorganisaties	9	5	56	5
Sportbonden	21	4	19	4
Bedrijven/organisaties uit de high tech sector	15	4	27	4
Sportaccommodaties	17	3	18	3
Media	3	0	0	0
Totaal	254	97	38	100

De panels voor de nulmetingen Culturele Hoofdstad en Sportnetwerken geven een indicatie van het verschil in maatschappelijke insteek; Culturele Hoofdstad kent veel respondenten in de sectoren onderwijs, cultuur en toerisme & recreatie terwijl Sport gericht is op onderwijs, sport en gezondheid & welzijn.

2.1.2. Aantal en type netwerken

Aan de respondenten is gevraagd bij hoeveel Brabantse sportnetwerken hun organisatie betrokken is. Het gaat daarbij om netwerken waarbij organisaties uit de Noord-Brabantse sportsector betrokken zijn. De responderende organisatie hoeft niet per se zelf in Noord-Brabant gevestigd te zijn, maar moet in het netwerk wel met ten minste één Brabantse partij samenwerken.

De meeste organisaties (86%) werken op dit moment al samen in ten minste één Brabants sportnetwerk. Dertien respondenten geven aan dat hun organisatie op dit moment nog niet in een dergelijk netwerk participeert. Hier ligt een potentiële opgave; het panel is immers samengesteld uit personen die volgens de actoren in de Brabantse sportalliantie belang zouden kunnen hebben bij samenwerking in een Brabants sportnetwerk.

Tabel 2: Aantal Brabantse sportnetwerken waar de organisatie bij betrokken is

N= 96		
Aantal netwerken	Aantal antwoorden	%
0	13	14
1	16	17
2	16	17
3	11	11
4-8	24	25
9-15	6	6
16-20	2	2
Meer dan 20	8	8
Totaal	96	100

45% van de respondenten is betrokken bij één tot drie sportnetwerken. Een kwart van de respondenten werkt in vier tot acht sportnetwerken samen en 16% in negen of meer.

De 96 respondenten nemen samen deel aan een totaal van ruim 500 netwerken, wat er op neerkomt dat elke respondent aan ongeveer vijf netwerken deelneemt. In vergelijking: bij Culturele Hoofdstad is de netwerkdictheid per organisatie hoger met gemiddeld iets meer dan zeven.

In totaal zijn 94 verschillende netwerken genoemd als belangrijke netwerken waarbij de respondenten betrokken zijn. Een aantal netwerken is meerdere keren genoemd. Enkele netwerken hebben (nog) geen naam. Dit betreft waarschijnlijk informele netwerken. De lijst met genoemde netwerken is toegevoegd in bijlage 3.

Tabel 3: Netwerken door meer dan één respondent genoemd

Netwerk	N=96 respondenten, N=128 netwerken	
	Aantal respondenten die netwerk genoemd hebben	
Olympisch Netwerk Brabant		8
CTO Eindhoven		7
Topsport Brabant		5
Sports & Technology		4
SportMax sportfysiotherapienetwerk		4
Aangepast sporten		2
Association International Organizations Cyclo Cross		2
B5 sport		2
Clubzorg		2
Indoor Brabant		2
InnoSportNL		2
Institute of Sports		2
Olympisch Netwerk Nederland		2
Regio-overleg sport		2
Special Heroes		2
Sportservice Noord Brabant		2

In de nulmetingen Culturele Hoofdstad en Sportnetwerken is beiden gevraagd de maximaal drie belangrijkste netwerken te noemen. Hoewel de netwerkdictheid in het culturele veld groter is, blijkt in de sportsector een aantal meer prominente netwerken te bestaan dat door relatief veel respondenten genoemd wordt. In het culturele veld noemden maximaal vier respondenten eenzelfde netwerk.

In het vervolg van dit hoofdstuk

2.1.3 Aantal organisaties in netwerken

Een meerderheid van 59% van alle netwerken bestaat uit meer dan tien organisaties. Van de ruim 120 netwerken waarover is doorgevraagd, wordt bij 20 (16%) aangegeven dat de bestaande partners graag nog andere organisaties zouden willen betrekken in de samenwerking. Dit zijn diverse partijen, zoals commerciële partners, zorgverzekeraars, gemeenten, onderwijs en sportbonden. In bijlage 4 wordt een overzicht van deze partijen gegeven.

Tabel 4: Aantal betrokken organisaties per netwerk

Organisaties	Aantal antwoorden	N= 128	
			%
3-5 organisaties	23		18
6-10 organisaties	29		23
Meer dan 10 organisaties	76		59
Totaal aantal antwoorden	128		100

Ook in het culturele veld bestaat meer dan de helft (55%) van alle netwerken uit meer dan tien organisaties.

2.1.4 Sectoren in netwerken

De sectoren die op sportterrein het meest genoemd worden als netwerkpartner zijn de overheid en het onderwijs. Sectoren die zelf niet/beperkt als respondent in het onderzoek betrokken waren, blijken wel in sportnetwerken te participeren. Toerisme & recreatie en media zitten in één op de vijf netwerken. Cultuur is met 9% marginaal.

Tabel 5: Soort instellingen of partijen die deel uitmaken van het betreffende netwerk (meerdere antwoorden mogelijk)

Sector	N=128	
	Aantal antwoorden	%
Overheden	76	59
Onderwijsinstellingen	73	57
Sportverenigingen	65	51
Sportbonden	62	48
Bedrijven/organisaties uit de sector gezondheid & welzijn	58	45
Sportaccommodaties	48	38
Evenementorganisaties	40	31
Overig bedrijfsleven	40	31
Bijzondere breedte- en gehandicapten sportorganisaties	34	27
Bedrijven/organisaties uit de high tech sector	31	24
Bedrijven/organisaties uit de sector toerisme en recreatie	25	20
Media	24	19
Intermediaire organisaties en koepelorganisaties (bijv. Kamers van Koophandel, BZW, MKB, ontwikkelingsmaatschappijen)	20	16
Anders	18	14
Bedrijven/organisaties uit de sector cultuur	12	9
Totaal aantal netwerken	128	

Driekwart van de netwerken is intersectoraal, waarbij in bijna één op de vijf netwerken wordt samengewerkt tussen vier sectoren. Van de unisectorale netwerken zijn er vijf waarin alleen overheden samenwerken en vijf waarin onderwijsinstellingen onderling samenwerken.

Tabel 6: Aantal verschillende sectoren in het netwerk

Aantal sectoren	N=63	
	Aantal antwoorden	%
1	16	25
2	5	8
3	7	11
4	11	18
5	3	5
6 t/m 10	15	23
Meer dan 10	6	10
Totaal aantal netwerken	63	100

Evenals in sportnetwerken bestaat ook in het culturele veld vooral crosssectorale samenwerking (77%).

2.1.5. Geografisch niveau van samenwerking

Het geografisch niveau van de samenwerking is regionaal; ruim de helft van de instellingen waarmee samenwerkt wordt, is in Brabant gevestigd.

Tabel 7: Vestigingsplaats van instellingen uit het netwerk (meerdere antwoorden mogelijk)

Vestigingsplaats	N=127	
	Aantal antwoorden	%
Binnen eigen stad/plaats	44	35
In de directe omgeving van de eigen stad/plaats	43	34
Binnen Brabant	73	57
Binnen Nederland	50	39
Elders in Europa	16	13
Buiten Europa	8	6
Totaal aantal respondenten	127	

In vergelijking met de culturele netwerken, wordt door sportnetwerken nog relatief weinig samengewerkt met buitenlandse partijen. Bij Culturele Hoofdstad, dat ook internationaal georiënteerd is, werkt één op de drie netwerken grensoverschrijdend.

2.1.6. Samenwerkingsvorm en –doel

Bijna driekwart van de netwerken werkt structureel samen.

Tabel 8: Basis van samenwerking voor netwerken

Basis van samenwerking	N=124	
	Aantal antwoorden	%
Structurele samenwerking	89	72
Projectbasis	30	24
Incidenteel/ ad hoc	5	4
Totaal aantal netwerken	124	100

In vergelijking met de culturele netwerken, wordt door sportnetwerken veel meer structureel samengewerkt. Waar in de culturele netwerken 18% op incidentele of ad hoc basis wordt samengewerkt, is dit bij sportnetwerken slechts 4%.

Het merendeel van de netwerken richt zich op kennis- (73%), beleids- (57%) en product-/projectontwikkeling (55%). Aan de meeste doelen wordt in ruim 70% van de gevallen structureel samengewerkt. Voor product-/projectontwikkeling verloopt de samenwerking in iets meer dan de helft van de netwerken structureel en wordt dit voor bijna 40% projectmatig opgepakt. Doelen waar relatief

vaak (ruim 80%) structureel voor samengewerkt wordt, zijn talentontwikkeling en evenementenorganisatie.

Tabel 9: Waar bestaat de samenwerking uit? (meerdere antwoorden mogelijk)

N=124		
	Aantal antwoorden	%
Kennisontwikkeling/–uitwisseling	90	73
Beleidsontwikkeling	71	57
Product–/projectontwikkeling	68	55
Talentontwikkeling	46	37
Evenementenorganisatie	43	35
Marketing	23	19
Sponsoring	18	15
Lobby	22	18
Anders	16	13
Bedrijfsmatige processen (staf, IT)	11	9
Totaal aantal netwerken	124	

De samenwerkingsdoelen voor culturele – en sportnetwerken zijn vergelijkbaar. In het culturele veld speelt programmering nog een rol waar in de sport talentontwikkeling en lobby onderwerp van samenwerking zijn.

De meeste netwerken hebben tot doel te komen tot concrete producten of projecten. Voor 16% geldt dit niet. Van de netwerken die iets concreets voort willen brengen, is 83% hier al in geslaagd. Het betreft dan bijvoorbeeld gezamenlijke activiteiten, evenementen of faciliteiten. Ook worden plannen en richtlijnen ontwikkeld en organisaties opgezet of heringericht. In bijlage 5 wordt een overzicht gegeven van concrete producten en projecten die voort zijn gekomen uit de diverse sportnetwerken. 77% van de netwerken gericht op product- of projectontwikkelingen hebben tot concrete producten/projecten geleid. Van de netwerken die kennisontwikkeling of –uitwisseling tot doel hebben, heeft 72% tot producten/projecten geleid. Voor 14% is dit niet het doel en bij 15% is dit wel de bedoeling maar nog niet gerealiseerd.

Tabel 10: Heeft dit netwerk tot concrete producten/projecten geleid?

N=122		
	Aantal antwoorden	%
Nee, nog niet	17	14
Nee, en dat is ook niet het doel van dit netwerk	20	16
Ja	85	70
Totaal aantal antwoorden	122	100

Van de netwerken die betrokken zijn bij Culturele Hoofdstad geeft 70% aan dat hierdoor nieuwe projecten of producten zijn ontstaan. Deze effectiviteit is vergelijkbaar met die van de sportnetwerken.

2.1.7 Type netwerk

Ruim de helft (56%) van de genoemde sportnetwerken bestaat drie jaar of langer. Slechts 18% bestaat korter dan een jaar. In de relatief jonge netwerken wordt minder op structurele basis samengewerkt; ruim 60% van de netwerken die korter dan een jaar bestaan, werken projectmatig samen.

Tabel 11: Bestaansduur netwerk

Bestaansduur	N=124	
	Aantal antwoorden	%
0 tot 6 maanden	16	13
tot 12 maanden	6	5
1 tot 3 jaar	32	26
3 jaar of langer	70	56
Totaal aantal netwerken	124	100

De bestaansduur van culturele- en sportnetwerken is vergelijkbaar. Van de culturele netwerken bestaat 47% drie jaar of langer en 21% korter dan een jaar.

De meeste netwerken komen drie tot vier keer per jaar bijeen (41%). Er zijn weinig netwerken die elkaar minder dan één keer per jaar treffen (2%). De netwerken gericht op kennis- en beleidsontwikkeling komen relatief laagfrequent samen (70% 3 tot 4 keer per jaar of minder).

Tabel 12: Frequentie van samenkomen netwerk

Frequentie	N=122	
	Aantal antwoorden	%
1 keer per maand of vaker	17	14
1 keer per 6 tot 8 weken	19	16
3 tot 4 keer per jaar	50	41
1 tot 2 keer per jaar	34	28
Minder dan 1 keer per jaar	2	2
Totaal aantal netwerken	122	100

De samenkomstfrequentie van culturele- en sportnetwerken is vergelijkbaar. De culturele netwerken komen ook vooral 3 tot 4 keer per jaar samen (36%).

2.1.8 Netwerken in relatie tot Sportplan Brabant 2016

Een meerderheid van de netwerken (56%) geeft aan geen relatie te hebben met het Sportplan Brabant 2016. Onder de antwoorden in de categorie 'anders' vallen o.a. netwerken die aangeven te hebben bijgedragen aan de totstandkoming/inhoud van het Sportplan en netwerken die zich reeds richtten op thema's die ook in het Sportplan aan bod komen.

Tabel 13: Relatie netwerken met Sportplan Brabant 2016

Relatie netwerken met Sportplan Brabant 2016	N=122	
	Aantal antwoorden	%
Het netwerk is ontstaan vanwege Sportplan Brabant 2016	5	4
Vanwege Sportplan Brabant 2016 zijn nieuwe partijen toegetreden tot het bestaande netwerk	10	8
Vanwege Sportplan Brabant 2016 is de doel- of taakstelling (enigszins) veranderd	9	7
Het netwerk heeft niets te maken met Sportplan Brabant 2016	68	56
Anders	30	25
Totaal aantal netwerken	122	100

De culturele netwerken leggen een nadrukkelijker link met de kandidaatstelling voor de titel van Culturele Hoofdstad van Europa. 57% van de netwerken geeft aan te zijn ontstaan vanwege deze kandidaatstelling⁴.

Omdat de meeste netwerken geen nauwe relatie tot het Sportplan Brabant 2016 hebben, blijven ze naar verwachting ook na afloop van de beleidsperiode in de huidige vorm bestaan (58%). Bij één op de drie netwerken is het nog onduidelijk of het netwerk over een aantal jaar nog bestaat (of zou moeten bestaan).

Tabel 14: Als de beleidsperiode van het Sportplan in 2016 afloopt, blijft het netwerk dan bestaan?

	N=122	
	Aantal antwoorden	%
Ja, in de huidige vorm	71	58
Ja, maar niet in de huidige vorm	4	3
Nee	2	2
Weet ik nog niet	45	37
Totaal aantal netwerken	122	100

Aan culturele netwerken is de vraag voorgelegd of deze zullen blijven bestaan als Brabant niet de Culturele Hoofdstad van Europa mag leveren. 71% geeft aan ook dan in de huidige vorm te blijven samenwerken.

⁴ Hierbij speelt mogelijk een rol dat de nulmeting in het kader van het provinciale programma Culturele Hoofdstad is uitgevoerd terwijl het beleid al enige tijd geëffectueerd werd. Het provinciale programma Sportplan Brabant 2016 loopt ten tijde van onderhavige nulmeting ook een jaar maar heeft pas relatief recent aandacht voor netwerkvorming.

2.2. Kwalitatieve analyse sportnetwerken in Brabant

Deze paragraaf beschrijft de resultaten van de face-to-face interviews.

2.2.1. Motivatie van organisaties om samen te werken

De belangrijkste motivatie van organisaties om samenwerking te zoeken met anderen is de verwachting dat samenwerking er toe leidt dat eigen doelstellingen effectiever of efficiënter bereikt worden. Het zogenaamde “what’s in it for me?”. Omdat veel van de organisaties in de sportsector de publieke zaak dienen, betreft het voornamelijk maatschappelijke doelstellingen. Naast samenwerking gericht op het voortbrengen van betere producten of diensten, staat het motief om het eigen voortbestaan zeker te stellen. Zeker bij organisaties die naast een publieke ook een private doelstelling hebben⁵. Om de eigen organisatie in stand te houden, moet een zekere body aan opdrachten gegenereerd worden. Hiervoor is netwerken noodzakelijk. In de praktijk blijken beiden motieven om te netwerken soms lastig met elkaar te verenigen; waar organisaties op het ene moment met elkaar samenwerken omdat dit vanuit hun maatschappelijke doelstelling geëigend is, ontstaat tussen dezelfde organisaties soms concurrentie vanuit bedrijfseconomisch oogpunt. Dit leidt tot een suboptimale samenwerkingspraktijk (zie ook 2.2.2.).

De geïnterviewden geven aan dat de motivatie om samen te werken intrinsiek is en moet zijn. Samenwerking bestaat van onderop, op grassroots level. Het is lastig om samenwerking van bovenaf te orkestreren; netwerken bestaan situationeel. Van bovenaf kunnen wel activiteiten worden geïnitieerd die de sense of urgency voor samenwerking duidelijk maken of vergroten.

2.2.2. Succesfactoren en knelpunten huidige werkwijze

De huidige samenwerkingspraktijk wordt over het algemeen getypeerd als voldoende. Enkele geïnterviewden zijn (zeer) tevreden met wat op met name lokaal niveau op dit moment bereikt wordt. Veruit de meeste geïnterviewden zien nog veel ruimte voor verbetering. Onderstaand worden de door hen benoemde succesfactoren en knelpunten beschreven.

De verbinding met sectoren buiten de sport

Bestaande sportnetwerken zijn erg versnipperd en er kan een slag geslagen worden door ambities, inzichten en producten/diensten uit de verschillende netwerken samen te brengen. De bestaande (lokale) sportnetwerken zijn veelal voldoende, maar er zijn nog weinig verbindingen tussen sport en andere sectoren. Vooral de link met het bedrijfsleven en gezondheid & welzijn kan volgens de geïnterviewden verder worden versterkt. Knelpunt hierbij is dat het bedrijfsleven niet binnen provinciegrenzen denkt en de toegevoegde waarde van samenwerking met de sportsector voor bedrijven niet altijd duidelijk is of wordt gemaakt; vaak blijft het discours vanuit de sportsector beperkt tot reclameborden. Voor het betrekken van de gezondheidszorg is een aandachtspunt dat deze

---

⁵ Maar ook bij organisaties die alleen een publieke doelstelling hebben waarover zij verantwoording af moeten leggen.

partijen slechts beperkte middelen hebben voor samenwerkingsinitiatieven, omdat hun urenbesteding vrij strak is dichtgetimmerd. Het concrete resultaat waartoe de samenwerking moet leiden moet daarom op voorhand inzichtelijk zijn.

Motivatie

De meeste geïnterviewden noemen intrinsieke motivatie als belangrijkste kritieke succesfactor voor samenwerking. Ze geven aan dat deze in de bestaande netwerken in de sportsector in grote mate aanwezig is (zie ook 2.2.1). Om de netwerken te versterken en uit te breiden, moet voor (nieuwe) partijen een duidelijke sense of urgency bestaan. Enkele geïnterviewden geven aan dat de wens om middelen efficiënter in te zetten en het inzetten van sport voor maatschappelijke doelstellingen (zoals gezondheid) hierin kansen biedt. Tegelijkertijd kan de huidige tijdsgeest ook belemmerend werken; de noodzaak om te bezuinigen en de tijdsinvestering die netwerken vraagt, leidt tot terughoudendheid.

Communicatie

Er bestaan al veel (lokale) sportnetwerken en succesvolle sportinitiatieven in Brabant, alleen deze zijn buiten de eigen sector en regio vaak niet bekend. Enkele geïnterviewden geven aan dat er ook geen platform bestaat waarop concrete resultaten voor iedereen worden ontsloten. Wat een aantal van hen op het gebied van communicatie als typisch Brabants knelpunt benoemt, is een grote mate van bescheidenheid die er toe leidt dat faciliteiten voor samenwerking (tijd, geld, expertise) in de ogen van geïnterviewden soms ten onrechte terecht komen in regio's met een "grotere mond".

Omvang

De omvang van een netwerk leidt in de praktijk tot twee typen knelpunten. Ten eerste maakt een netwerk dat uit veel organisaties bestaat beheersbaarheid soms lastig. Hoe groter het netwerk, hoe moeilijker het is om zicht te houden op de kwaliteit die door individuele partijen geleverd wordt. Ten tweede geeft een geïnterviewde aan dat Noord-Brabant een relatief grote provincie is. De geografische uitgestrektheid en resulterende reistijd belemmert soms onderlinge ontmoeting.

De Brabant-factor

Tegenover de Brabantse bescheidenheid staan volgens de geïnterviewden verschillende typisch Brabantse succesfactoren. (Voormalig) inwoners zijn trots op of hebben binding met Brabant, wat maakt dat personen en organisaties bereid zijn zich te verbinden aan samenwerkingsverbanden op dit regionale niveau. Brabant heeft ook het imago voorloper te zijn: best practices rondom vraagstukken die op nationaal niveau spelen worden vaak aan Brabant ontleend of in Brabant gevonden. Daarnaast is in Brabant sprake van een op samenwerking gerichte instelling (DNA van Brabanders). Het bestaande sterke verenigingsleven brengt veel sporters, en daarmee talenten en een intrinsieke behoefte aan hoogwaardige randvoorwaarden met zich mee.

Inter-persoonlijke factoren

Geïnterviewden geven aan dat een persoonlijke klik en onderlinge ontmoeting zeer van belang zijn voor goede samenwerking. Netwerkmomenten liggen vaak ook buiten reguliere kantoortijden. Personen met passie voor sport die (eigen) ideeën ten uitvoer willen brengen, zijn hierbij vaak aanwezig. Om zaken in het internationale netwerkcircuit gedaan te krijgen, is de backing door personen met bestuurlijk gewicht op bepaalde momenten cruciaal. Hier ontbreekt het in de praktijk wel eens aan. Een ander knelpunt op het inter-persoonlijk niveau dat door een enkele geïnterviewde genoemd wordt, is concurrentie, eigenbelang en een 'winnen, winnen, winnen'-mentaliteit.

2.2.3. De provincie in sportnetwerken in Brabant

Tijdens de interviews is ook ingegaan op de rol van de provincie in Brabantse sportnetwerken. Geïnterviewden onderscheiden over het algemeen drie fases van betrokkenheid van de provincie in Brabantse sportnetwerken.

In de eerste fase, de periode voor Sportplan Brabant 2016 (de feitelijke nulsituatie dus), had de provincie een zeer geringe rol in de Brabantse sportsector. Vanuit de provincie zelf hadden geen personen zitting in of betrokkenheid bij sportnetwerken. Voor het veld was Sportservice Noord-Brabant als uitvoeringsorganisatie van de provincie eerste aanspreekpunt.

De tweede fase beslaat grofweg de periode 2011 tot half 2012 waarin de provincie haar beleidskader en subsidieregelingen ontwikkelde en tot eerste uitvoering bracht. Door de financiële middelen die aan het beleid gekoppeld waren, werd de provincie door veel partijen in het veld als een bijzonder aantrekkelijke netwerkpartner gezien. Hierbij is sprake van een bepaalde mate van opportunisme: er is gekeken in hoeverre eigen (bestaande) plannen toegeschreven konden worden naar potjes van de provincie.

Tegelijkertijd had de provincie in haar Statenvoorstel ambities geformuleerd met betrekking tot netwerkbijeenkomsten (actielijn 5). Om hier invulling aan te geven, initieerde zij een bijeenkomst met een aantal kernspelers in en om de Brabantse sport om de wenselijkheid en mogelijkheid van netwerkvorming in het kader van het Sportplan te verkennen⁶.

De rol van de provincie in het Brabantse sportveld en -netwerken in deze tweede fase wordt door meerdere geïnterviewden omschreven als vrij sturend.

De derde fase is grofweg aangevangen in de tweede helft van 2012 en actueel ten tijden van de interviews. Geïnterviewden geven aan dat geconstateerd is dat er geen nieuw, door de provincie getrokken Brabants sportnetwerk in het leven moet worden geroepen maar wel behoefte is aan versterking van bestaande netwerken. Aan deze meer faciliterende rol zal gewerkt worden onder de paraplu van een Brabantse sportalliantie. Hierin is de provincie naast Sportservice Noord-Brabant en NOC-NSF één van de centrale actoren. Rondom deze drie kernactoren bevinden zich zes trekkers

---

⁶ 20 april 2012, Indoor Brabant.

van de benoemde sleutelthema's⁷. Over de doelen waarop de alliantie zich zal richten en hoe de rol- en taakverdeling tussen verschillende betrokken partijen is, wordt op dit moment nagedacht. Tijdens de interviews blijkt dat er onduidelijkheid bestaat over wie hierin de lead neemt. Een aantal geïnterviewden verwacht dat de regie bij de provincie ligt terwijl anderen de drie-eenheid van de kern benadrukken. Vragen die de samenwerkingspartners in de Brabantse sportalliantie zichzelf volgens de geïnterviewden moeten stellen, hebben onder andere betrekking op:

- ▶ de duurzaamheid van de alliantie. Hoe wordt omgegaan met het gegeven dat de betrokkenheid van één van de kernactoren begrenst is tot 2016?
- ▶ de mate waarin men er naast het 'in de etalage zetten van wat er al gebeurt' in kan slagen om bij te dragen aan achterliggende doelen zoals hogere sportparticipatie of aanscherping van de regionale identiteit;
- ▶ de vraag of de link met het bedrijfsleven in de huidige opzet en sleutelthema's al voldoende geborgd wordt;
- ▶ het spanningsveld van (grote) betrokkenheid van landelijke partijen versus regionale ambities.

---

⁷ (i) fitte burger, (ii) sportaanbieder, (iii) sportomgeving en onderwijs, (iv) talentontwikkeling, (v) sportevenementen en economische spin-off en (vi) kennis & innovatie.

3. Conclusies en aanbevelingen

3.1. Provinciaal kader

Door het verstevigen van de positie van de Brabantse sport moet Sportplan Brabant 2016 bijdragen aan de bredere provinciale ambities zoals opgetekend in de Agenda van Brabant. Dit betreft onder andere het streven naar optimalisatie van het leef- en vestigingsklimaat en aanscherping van de regionale identiteit.

Inhoudelijk wordt hierover met betrekking tot de actielijn sportnetwerken verwezen naar verbetering van de onderlinge kennisuitwisseling tussen organisaties die lijnen hebben naar de Brabantse sportsector. Ook streeft de provincie met het plan naar het bevorderen van sportinclusief beleid. Bij een provincie is sprake van sportinclusief beleid wanneer beleidsmedewerkers buiten de sportafdeling sportieve interventies overwegen (en inzetten) in het kader van het beleid waar zij zich op richten. Sport kan bijvoorbeeld worden ingezet om sociaal isolement tegen te gaan en om de vitaliteit van de bevolking te verbeteren. Meer in het algemeen staat een sportinclusieve denkwijze voor de erkenning van sport als middel door professionals buiten de sportbranche om doelstellingen op hun domein te realiseren.

In het Statenvoorstel wordt aangegeven dat de gewenste uitkomst van netwerkbijeenkomsten is dat nieuwe sportnetwerken worden gevormd en bestaande zijn versterkt.

3.2. Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen die centraal staan in dit onderzoek zijn:

1. Welke samenwerkingsverbanden zijn er in de Noord-Brabantse sportsector?
2. Leidt de samenwerking tot concrete projecten en/of nieuwe producten?
3. Zo ja, wat zijn voorbeelden daarvan?
4. Hoe verloopt de samenwerking? Wat kan beter? Wat kan anders?
5. Wie wordt gemist in de netwerken?

In de online enquête is gevraagd naar aantal, type en locatie van bij netwerken betrokken organisaties, samenwerkingsvorm, mate waarin het netwerk tot concrete producten/project leidt en partijen die nog gemist worden. In de interviews lag de focus op de motivatie van organisaties om samen te werken en succesfactoren en knelpunten in de huidige praktijk.

3.2.1. Huidige netwerken in de Noord-Brabantse sportsector

Uit de online enquête ontstaat een beeld van samenwerkingsverbanden in de Noord-Brabantse sportsector dat vergelijkbaar is met dat van de Brabantse culturele netwerken. Beiden worden getypeerd door:

- ▶ een grote netwerkdichtheid per organisatie;
- ▶ deelname van veel en diverse organisaties aan elk netwerk;
- ▶ een voornamelijk structurele samenwerkingsbasis en al langere tijd bestaande netwerken;
- ▶ een samenkomst van drie tot vier keer per jaar die veelal leidt tot concrete output.

Met betrekking tot de doorontwikkeling van de netwerken verdient het aanbeveling om te achterhalen waarom één op de zeven door de actoren van de Brabantse sportalliantie aangedragen respondenten (nog) niet deelneemt aan een Brabants sportnetwerk.

Sectoren die nog intensiever bij Brabantse sportnetwerken betrokken kunnen worden, zijn media, marketing & communicatie, bedrijfsleven, cultuur en toerisme & recreatie. Ook voor samenwerking buiten de regionale- of landsgrenzen lijkt ruimte te bestaan.

Van de bestaande netwerken geeft meer dan de helft in de online enquête aan geen relatie te hebben met het Sportplan Brabant 2016. Dat is logisch aangezien de meeste netwerken een langere bestaansduur hebben dan het Sportplan. Voor één op de vijf netwerken geldt dat het qua ontstaan, samenstelling of doelstelling wijzigingen heeft ondergaan naar aanleiding van het Sportplan. Uit de interviews blijkt dat de rol van de provincie in bestaande netwerken de afgelopen periode sterk aan verandering onderhevig is geweest en nog niet is uitgekristalliseerd.

Over de rol van de provincie in Brabantse sportnetwerken bestaat onduidelijkheid. Het verdient aanbeveling op korte termijn breed te communiceren over de Brabantse sportalliantie. Hiervoor hoeft gedachtevorming rondom doel en governance niet rond te zijn. Op dit moment is al procesinformatie te melden. Bovendien kan een open dialoog worden aangegaan rondom bijvoorbeeld de benoemde sleutelthema's.

3.2.2. Concrete projecten en/of producten die voorkomen uit de netwerken

Door de provincie gewenste projecten of producten voortkomend uit samenwerking zijn kennisuitwisseling en sportinclusief beleid. Uit het onderzoek komt een gerichtheid op kennis duidelijk naar voren; 73% van de netwerken geeft aan met de samenwerking (o.a.) te streven naar kennisontwikkeling en -uitwisseling. Onderwijsinstellingen maken deel uit van 57% van de netwerken en 75% van de netwerken is intersectoraal en biedt hiermee de kans over de grenzen van de eigen werkveld te kijken en hier lering uit te trekken (kennisontwikkeling)⁸.

Van de concrete projecten en/of producten die voortkomen uit netwerken die in bijlage 5 worden opgesomd, is ruwweg één op de zes primair gericht op kennisontwikkeling. Het betreft:

⁸ Wat niet wil zeggen dat unisectoraal samenwerken geen kans tot kennisontwikkeling of -uitwisseling biedt. Naar verwachting wordt in een unisectoraal onderwijsnetwerk ook kennis ontwikkeld. Unisectorale overheidsnetwerken zullen eerder gericht zijn op het maken van een efficiëncyslag doordat partijen die vanuit dezelfde rol met eenzelfde thematiek te maken hebben niet elk voor zich het wiel uitvinden maar hun voordeel doen met elkaars ervaringen (kennisuitwisseling).

- ▶ Congressen
- ▶ Ontwikkelen richtlijnen/protocollen
- ▶ Ontwikkelen lesmateriaal
- ▶ Innovatieve productontwikkeling (technologie)

Daarnaast betreft ongeveer de helft van de projecten en producten kennisuitwisseling (in tegenstelling tot kennisontwikkeling). Kennisuitwisseling stelt de betrokken partijen in staat hun organisatie of activiteiten zodanig in te richten dat een slag geslagen wordt op het terrein van effectiviteit en/of efficiency.

Het hier aangebrachte onderscheid tussen kennisuitwisseling en –ontwikkeling wordt in de praktijk niet altijd gemaakt. Terwijl de stap van kennisuitwisseling naar –ontwikkeling in of door netwerken waarschijnlijk vaker gezet zou (kunnen) worden als men zich hiervan bewust is. Het verdient aanbeveling om van tijd tot tijd kritisch na te denken over het doel van samenwerken. Als dit gestructureerd gebeurt en de balans van reeds gerealiseerde en nog te ontwikkelen producten en projecten Brabantbreed gedeeld wordt, levert dit een goede impuls voor verdere kennisontwikkeling.

In het onderzoek is sportinclusief beleid niet apart bevraagd. 57% van de netwerken richt zich op beleidsontwikkeling maar in hoeverre dit binnen de sport of juist ook in het kader van ‘sport als middel’ is, is niet gespecificeerd. De opsomming van concrete projecten en producten geeft wel een indicatie: het merendeel van de genoemde voorbeelden zijn primair gericht op de sport en sporters zelf. Ongeveer één op de zeven betreft een activiteit waarbij sport wordt ingezet om een ander doel te bereiken. Dit doel ligt vrijwel zonder uitzondering op het terrein van gezondheid en welzijn.

Uit de enquête komt een beeld naar voren van sportnetwerken in Brabant die zich voornamelijk richten op het creëren van goede voorwaarden voor de sport en sporters. De interviews nuanceren dit beeld en maken duidelijk dat het sportveld zich realiseert dat er in de huidige tijdsgeest een uitdaging ligt om ook de waarde van sport voor andere terreinen voor het voetlicht te brengen. Het verdient aanbeveling de terreinen waarop sport als vliegwiel gebruikt wordt te verbreden. Naast het uitdiepen van de link met gezondheid & welzijn is met name economie de komende jaren een actueel thema. Een logisch aangrijpingspunt in Brabant is de in ontwikkeling zijnde vrijetijdseconomie.

3.2.3. Lessen uit de huidige samenwerkingspraktijk

Uit de interviews blijkt dat de huidige samenwerkingspraktijk als voldoende wordt beoordeeld. Met name op lokaal niveau en binnen de sport wordt al veel bereikt, maar bovenlokaal en intersectoraal liggen nog uitdagingen. Daarnaast zijn succesvoorbeelden van samenwerking op (Brabant)brede schaal nog te weinig inzichtelijk.

Het verdient aanbeveling om de mogelijkheden te verkennen om bestaande samenwerkingsverbanden en hun output (Brabant)breed te delen. Hiervoor kan gedacht worden aan een dynamisch platform, dat zoveel mogelijk door betrokken partijen zelf gevuld en beheerd kan worden. Best practices illustreren de concrete meerwaarde van samenwerking en werken motiverend.

Uit de interviews blijkt dat de persoonlijke factor de smeerolie is in samenwerkingsverbanden. Tegelijkertijd is de fysieke afstand tussen organisaties en personen soms een beperking om face-to-face samen te komen.

Aanbevolen wordt om persoonlijke contacten tussen partijen te faciliteren, waar mogelijk in de vorm van face-to-face contact. Wanneer dit niet mogelijk of wenselijk is, kan uit efficiency overwegingen voor een andere vorm van contact worden gekozen. Technologie biedt hiervoor veel mogelijkheden die persoonlijker zijn dan e-mail (bijvoorbeeld webconferencing).

3.2.4. Nog betrekken bij bestaande netwerken

Uit de online enquête blijkt tevredenheid over de samenstelling van de huidige netwerken. Bij ongeveer één op de zes netwerken wordt aangegeven dat bij het huidige netwerk liefst nog één of meerdere partijen betrokken worden om een netwerkdoel (beter) te kunnen bereiken. Organisaties die men nog graag in het netwerk zou betrekken, zijn vooral gericht op de sport en sporters: sportbonden, sportprofessionals, sportclubs en het bedrijfsleven met het oog op sponsoring.

Tijdens de interviews wordt aangegeven dat bij het uitbreiden van bestaande netwerken ook de financiële component een belangrijke is. Door het verminderen van publieke gelden zal de private sector een steeds belangrijkere partner moeten worden. Bij bestaande netwerken is deze sector nog onvoldoende betrokken; zij zijn vooral gericht op en bekend met samenwerking binnen sport. Voor samenwerking met partijen buiten de sport zijn nog handreikingen nodig.

Het sportveld is bedreven in het leggen van contacten binnen de eigen sector. De beste wegen om het bedrijfsleven te betrekken, zijn veelal minder bekend. De noodzaak en behoefte om hier verandering in te brengen, bestaat ook buiten Brabant. Het verdient aanbeveling om te verkennen of door een (inter)nationale partij best practices van samenwerking met het bedrijfsleven kunnen worden geïnventariseerd en ontsloten.

Bij de benadering van het bedrijfsleven moet een vraag- in plaats van aanbodgerichte benadering centraal staan. Niet sportgerelateerde partijen kunnen makkelijker bij netwerken worden betrokken, wanneer voor hen, in hun bewoording inzichtelijk wordt gemaakt wat zij kunnen hebben aan samenwerking met de sportsector.

Behalve aan een bepaald type organisaties is ook behoefte aan een bepaald type personen. Het begint met personen met passie voor sport en goede ideeën; hieraan lijkt geen gebrek te bestaan. Vervolgens komt het aan op personen met eenzelfde passie voor sport en voldoende bestuurlijk gewicht om deze ideeën in het (internationale) netwerkcircuit geagendeerd te krijgen. Van dit laatste type personen zou een aantal geïnterviewden er in Brabant graag meer zien.

Als personen in sleutelfuncties naar de mening van netwerkpartners hun gewicht nog onvoldoende in de strijd gooien om bepaalde sportdoelen te bereiken, verdient het aanbeveling om te blijven investeren in het enthousiasmeren van deze personen voor deze doelen.

Bijlage 1: Vragenlijst

Welkom bij deze vragenlijst over sportnetwerken in Brabant

Dit onderzoek maakt onderdeel uit van de Nulmeting Sportplan 2016. Het doel van dit onderzoek is om de sportnetwerken in Brabant in kaart te brengen. We willen achterhalen in hoeverre organisaties zoals de uwe in een netwerk samenwerken om gezamenlijke doelen voor of door de sport te realiseren. Het gaat dus zowel om netwerken waarin sportinstellingen opereren, als om netwerken waarin andere sectoren samenwerken aan sportdoelen.

We vragen u de vragenlijst zoveel als mogelijk voor de organisatie als geheel in te vullen. Dus niet alleen vanuit uw eigen persoon en eigen netwerken.

1. Bij hoeveel sportnetwerken is uw organisatie betrokken?

Het gaat daarbij om netwerken waarbij organisaties uit de Noord-Brabantse sportsector betrokken zijn. Uw organisatie hoeft niet per se in Noord-Brabant gevestigd zijn, maar moet in dit netwerk wel met een dergelijke partij samenwerken. Als u dit aantal niet precies weet, vragen we u om een schatting te maken. Er is sprake van een netwerk als tenminste 3 partijen met elkaar samenwerken én er sprake is van continuïteit (samenwerking op langere termijn).

- ▶ 0
- ▶ 1 – 3
- ▶ 4 – 8
- ▶ 9 – 15
- ▶ 16 – 20
- ▶ Meer dan 20

Wij willen graag meer informatie over het belangrijkste Brabantse sportnetwerk / de belangrijkste Brabantse sportnetwerken waarbinnen uw organisatie opereert (maximaal 3). Als u 1 heeft ingevuld, ziet u het volgende blok van 12 vragen 1 keer, bij 2 ziet u dit blok 2 keer en bij 3 of meer ziet u het blok 3 keer. Invullen duurt steeds slechts enkele minuten.

2. Wat is de naam van het netwerk?

3. Hoeveel organisaties zijn betrokken in dit netwerk?

- ▶ 3 – 5 organisaties
- ▶ 6 – 10 organisaties
- ▶ Meer dan 10 organisaties

4. Welke soort instellingen of partijen maken deel uit van dit netwerk? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ▶ Sportbonden
- ▶ Sportverenigingen
- ▶ Sportaccommodaties
- ▶ Bijzondere breedte- en gehandicaptensportorganisaties
- ▶ Evenementorganisaties
- ▶ Onderwijsinstellingen
- ▶ Overheden
- ▶ Media
- ▶ Bedrijven/organisaties uit de high tech sector
- ▶ Bedrijven/organisaties uit de sector gezondheid & welzijn
- ▶ Bedrijven/organisaties uit de sector cultuur
- ▶ Bedrijven/organisaties uit de sector toerisme en recreatie
- ▶ Overig bedrijfsleven
- ▶ Intermediaire organisaties en koepelorganisaties (bijv. Kamers van Koophandel, BZW, MKB, ontwikkelingsmaatschappijen)
- ▶ Anders, namelijk

5. Zijn dit instellingen binnen de eigen stad/plaats, binnen Brabant, binnen Nederland of internationaal? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ▶ Binnen eigen stad/plaats
- ▶ In de directe omgeving van de eigen stad/plaats
- ▶ Binnen Brabant
- ▶ Binnen Nederland
- ▶ Elders in Europa
- ▶ Buiten Europa

6. Welke organisatie(s) zou u nog graag in dit netwerk willen betrekken? Waarom?

7. Op welke basis werkt u samen (structureel/incidenteel)?

- ▶ Structurele samenwerking
- ▶ Projectbasis
- ▶ Incidenteel/ad hoc

8. Hoe lang bestaat dit netwerk al?

- ▶ 0 tot 6 maanden
- ▶ tot 12 maanden
- ▶ 1 tot 3 jaar
- ▶ 3 jaar of langer

9. Waar bestaat de samenwerking uit? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ▶ Beleidsontwikkeling
- ▶ Product-/projectontwikkeling
- ▶ Talentontwikkeling
- ▶ Evenementenorganisatie
- ▶ Marketing
- ▶ Sponsoring
- ▶ Lobby
- ▶ Kennisontwikkeling/-uitwisseling
- ▶ Bedrijfsmatige processen (staf, IT)
- ▶ Anders, namelijk

10. Hoe vaak komen de leden van het netwerk samen? (Als u dit niet precies weet, vragen we u een schatting te maken)

- ▶ 1 keer per maand of vaker
- ▶ 1 keer per 6 tot 8 weken
- ▶ 3 tot 4 keer per jaar
- ▶ 1 tot 2 keer per jaar
- ▶ Minder dan 1 keer per jaar

11. Heeft dit netwerk tot concrete producten/projecten geleid?

- ▶ Nee, nog niet
- ▶ Nee, en dat is ook niet het doel van dit netwerk
- ▶ Ja, namelijk

12. In hoeverre heeft het netwerk te maken met het Sportplan Brabant 2016?

- ▶ Het netwerk is ontstaan vanwege Sportplan Brabant 2016
- ▶ Vanwege Sportplan Brabant 2016 zijn nieuwe partijen toegetreden tot het bestaande netwerk
- ▶ Vanwege Sportplan Brabant 2016 is de doel- of taakstelling (enigszins) veranderd
- ▶ Het netwerk heeft niets te maken met Sportplan Brabant 2016
- ▶ Anders, namelijk

13. Als de beleidsperiode van het Sportplan in 2016 afloopt, blijft het netwerk dan bestaan?

- ▶ Ja, in de huidige vorm
- ▶ Ja, maar niet in de huidige vorm (*graag hier een omschrijving geven hoe u dan met het netwerk denkt door te gaan*)
- ▶ Nee
- ▶ Weet ik nog niet

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst.

Dit onderzoek maakt onderdeel uit van de Nulmeting Sportplan Brabant 2016. De provincie communiceert begin 2013 de resultaten van deze meting. De rapportage vindt u te zijner tijd op www.brabant.nl/sport.

Bijlage 2: Itemlijst face-to-face interviews

1. Kunt u zichzelf en uw organisatie kort voorstellen?
  - a. Uw functie
  - b. Doelstelling organisatie

2. In hoeverre bent u betrokken bij sportnetwerken in Brabant? Kunt u hier meer over vertellen? (naam, partijen, doel, concrete producten, manier van samenwerken etc.) Expliciet ook: wat is hierbij de rol van provinciaal beleid en/of middelen?

3.
  - a. Welke rol heeft u gespeeld in de totstandkoming van de netwerken?
  - b. Welke rol heeft provinciaal beleid gespeeld in de totstandkoming van de netwerken?

4. Wat was voor u het belangrijkste doel om samen te werken in het netwerk / de netwerken?

5.
  - a. In hoeverre wordt uw doel in het netwerk bereikt?
  - b. In hoeverre wordt een provinciaal doel in het netwerk bereikt?

6. Wat zijn succesfactoren van de huidige werkwijze?

7. Wat zijn knelpunten bij de huidige werkwijze? Expliciet ook: wordt iemand gemist?

8. Wat is uw mening over de huidige sportnetwerken in Brabant?
  - a. Zijn er voldoende netwerken rond sport in Brabant?
  - b. Hebben deze netwerken een voldoende schaalgrootte (of zouden deze groter of kleiner moeten zijn)?
  - c. Zijn de netwerken onderling goed op elkaar afgestemd (ofwel zou e.e.a. efficiënter georganiseerd kunnen/moeten worden)?

9.
  - a. Heeft u nog tips voor de totstandkoming van een succesvol Brabants sportnetwerk?
  - b. Heeft u nog tips voor de effectiviteit en efficiency van een succesvol Brabants sportnetwerk?
  - c. Heeft u nog tips voor de duurzaamheid van een succesvol Brabants sportnetwerk?

Bijlage 3: Netwerken in de Brabantse sportsector

Wat is de naam van het netwerk?
Aangepast sporten (2x)
Academy Bartels
Association International Organizations Cyclo Cross (2x)
Atletiek bond/support afdelingen
Atletiekoverleg Tilburg
B5 sport (2x)
Bestuurlijk overleg sport
Beweegimpuls 50plus en chronisch zieken Tilburg
Brabantse badmintonbonden
BSM netwerk
Businessclub EiffelTowers Den Bosch
Businessclub RKC Waalwijk
Circuit 14
Clubzorg (2x)
Coalitie applied gaming
Commissie cyclo-cross UCI
CTO Eindhoven (7x)
De beweegkuur
De Vrijetijdswinkel
Deltalent
Diverse businessclubs: ROC West Brabant;bc Breda; STV Tilburg; Efteling
EHV365
GP stadium concepts
Hockeyverenigingen in Tilburg
Indoor Brabant (2x)
InnoSportNL (2x)
Institute of Sports (2x)
IPC netwerk sports and technology
IPC Sport en Bewegen
IPC sport innovaties
IPC Zwemmen
Jeugd Sport Stichting Schijndel / Contactraad Sport Schijndel
Kempenaar
Kenniscentra/SME
kennisuitwisseling verenigingen met steeds andere thema's
Kivi Niria
KNHB afd. Zuid
KNHS
KNHS regio Brabant
Lokaal netwerk breedtesport
Loopstad Eindhoven
Naschoolse sport Oosterhout
Netwerk buitensport voetbalvereniging gemeente Bergeijk
Netwerk sportdiëtetiek Nederland
Obesitas proeftuin

Olympisch Netwerk Nederland (2x)
Olympisch Netwerk Brabant (8x)
Onderwijsplatform topsportvriendelijke scholen
Opleidingscentrum sporttechnisch kader
OSHB
Outdoor Brabant
Platform gezond gewicht Tilburg
ProFit
PSV
Raakpro Playfit
Regio-overleg sport (2x)
Regionaal Overleg regio 13
Regionale samenwerking aangepast sporten regio Meierij
Regionale trainingscentra
Rotterdam topsport
Samenwerking fysio "gezond bewegen"
Samenwerking sportsteunpunten
Samenwerkingsverband Amerstreekgemeenten
Scoren voor Gezondheid Tilburg
Special Heroes (2x)
Sportloket
Sport en bewegen in de buurt
Sport expertise Centrum Oss
Sport na school
Sportbedrijf Tilburg
SportMax sportfysiotherapienetwerk (4x)
Sportplan Brabant Toegankelijk
Sportservice Noord Brabant (2x)
Sports & Technology (4x)
Sports & Technology Hippisch
Sportvoorziening scholen en wijken.
Steunpunt Aangepast Sporten Midden-Brabant
Stichting De Goeie Ontsnapping
Stichting HIP (Hippische Innovatieve Projecten)
Stichting LOOT
Studentensport Nederland
Taskforce 50+ Tilburg
Topsport Brabant (5x)
Vereniging Sport en gemeenten
Vitaal Breda
Vrijtijdsnetwerk Eindhoven en De Kempen
Werken in de buurt
Werkgroep sport economen (WESP)
WK veldrijden
ZRB

Bijlage 4: Organisaties die men graag nog in netwerk wil betrekken

Welke organisatie(s) zou u nog graag in dit netwerk willen betrekken? En waarom?
Olympisch Netwerk Brabant voor de ondersteuning van regionale talenten en het eventueel opzetten van RTC's.
Bedrijfsleven i.v.m. evt. sponsoring
Commerciële partners
Commerciële organisaties, om sponsoring mogelijk te maken
Brainport
Special Heroes netwerken gaan steeds meer lokale netwerken kennen rondom de scholen voor Special Onderwijs. Voor de continuïteit zou het goed zijn om bedrijfsleven daar aan toe te kunnen voegen
Bedrijven en zorgverzekeraars
Zorgverzekeraars om samen een traject te ontwikkelen dat kinderen stimuleert tot meer bewegen, en daarmee op zowel korte, middellange als lange termijn bijzonder veel kosten te besparen. Daarnaast ook de eerstelijns zorg, zodat er een lokaal verband ontstaat tussen zorg en sport. Tot slot: de scholen, omdat ook zij samen met de sportverenigingen activiteiten kunnen opzetten.
Andere gekwalificeerde sporthulpverleners
Alle categorie I topsportprogramma's koppelen aan Topsport Talentscholen (LOOT-scholen). Daarbij samen met bonden kijken hoe de RTC's, NTC's en CTO-programma's verdeeld kunnen worden over Nederland.
Gemeenten en bedrijven
Andere clubs die geïnteresseerd zijn in informatie, educatie en goede medische zorg
Onderwijs en kinderopvang en jeugdwerk
Studentenatletiek om netwerk compleet te maken
Overheid en provincie: om een nog breder draagvlak te creëren en nog sterker de koppeling te leggen tussen overheid-bedrijfsleven-sport & topsportevenementen binnen Brabant
Particuliere sportorganisaties, zoals sportscholen
Thans vinden er oriënterende gesprekken plaats met organisatie uit de USA
Diverse Sportbonden
Organisaties met eigen ervaringsdeskundige omdat die juist de gene zijn die sport ervaren
Andere goed gekwalificeerde sportfysiotherapienetwerken in de regio Eindhoven

Bijlage 5: Projecten en producten, voortgekomen uit sportnetwerken

Heeft dit netwerk tot concrete producten/projecten geleid? Zo ja, welke?
Nationale richtlijnen voor het evalueren van (sport)evenementen:
Olympische spelen Den Bosch voor gehandicapten, WK waterpolo, congressen en meetings zoals golf evenementen, Maaspoort Den Bosch
Rabo Talentenplan, Regiotrainingen, evenementen/ledenbijeenkomsten, Trainingsweekenden aangepaste sporters, Ruiterroutenetwerken
Stabiele organisatie(s)
Sportstimuleringsprojecten
Herinrichting van de eigen organisatie
Bijna dagelijks activiteiten naschools
GP indoor 3D sportstadium & GP motion systeem en andere.
Allerlei verbeteringen op het gebied van organisatie van grote cyclo-crossevenementen. Daarnaast verdere mondialisering van de sport
Jaarlijkse teamkampioenschappen. Opstart regionaal jeugdtrainingscentrum in Breda
Activiteiten op het gebied van sport en gezondheid in de wijk
Het meenemen van ervaringsdeskundige binnen projecten
Mogelijkheid van vergoeding sportvoedingsadvisering door sportdiëtist
Gezamenlijk wedstrijdscircuit
fittesten en beweegarrangementen 55-65jarigen in 2 wijken in Tilburg
Convenant topsportbegeleiding op middelbare scholen
Samenwerking om het project uit te voeren en daarna structureel te blijven uitvoeren (lokaal schoolvereniging-gemeente) (maandelijks), bijeenkomsten deskundigheidsbevordering (2x per jaar), netwerkbijeenkomsten (1x per jaar), event (1 x per jaar)
O.a. project school en meisjesvoetbal, Rugby Academy Zuid, Basketbalschool Eiffeltowers, pilot vervoer topsport turn(st)ers Flik-Flak - Rodenborch-College en themabijeenkomsten topsport
Mede initiatiefnemer van het CTO in Eindhoven
Gezamenlijke protocollen blessure behandeling, gezamenlijk optreden op gebied van marketing en PR
Toernooien en andere sport- en beweegactiviteiten
Sport- en beweegwijzer Aangepast Sporten Midden-Brabant, Sportcoachproject, divers sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking
Sportplan Brabant
De beweegkuur
Website de vrijtijdswinkel (www.vrijtijdswinkel.net), congres Lastig, Jongerenfeest Totaa Loss
Niet aparte opleidingen o.i.d. Wel specifieke informatie of voorlichting voor de sporters, doelgroep.
Rabo Talentenplan e.a.
Sportproducten
Schaatssimulator eigen bedrijf, nieuwe producten andere bedrijven
Diverse sportproducten, diensten
Facilitaire ondersteuning sporttalenten, geldelijke steun dan wel barterdeals
Samenwerking op het gebied van bewegingsonderwijs op de basisscholen en een aanbod van buitenschoolse activiteiten op sportgebied
Door de informatie wisselingen, worden er nieuwe readers/ onderwerpen / toetsen / lesplannen ontwikkeld.
Basischool in Beweging
Roeiwedstrijd
Minimale faciliteitenprogramma voor ondersteuning van de topsporters en talenten in Nederland
Sportimpuls aanvragen, Buurtsportcoaches

Wedstrijdkalender, uitwisseling trainers/trainingsprogramma's, opzetten gezamenlijke trainingen